

Krztusiec - dlaczego jest groźny

Data aktualizacji
2024-07-09

Od 1960 roku prowadzony jest powszechny program obowiązkowych szczepień dzieci przeciwko krztuścowi. Dzięki temu liczba zachorowań od tego czasu zmniejszyła się ponad 100-krotnie. Wcześniej krztusiec, zwany popularnie kokluszem, był częstą przyczyną zgonów i ciężkich zachorowań u dzieci poniżej 1 roku życia.

W wielu krajach, nawet o wysokim stanie zaszczepienia populacji przeciw krztuścowi, obserwowany jest wzrost zachorowań na krztusiec, co wiąże się z cyklicznością występowania zachorowań co 3-5 lat.

Szczepienie jest jedynym sposobem zapobiegania zachorowaniu na krztusiec.

Co to jest krztusiec

Krztusiec (koklusz, 100-dniowy kaszel) wywołują bakterie, tzw. pałeczki krztuśca. Wnikają do tkanek, namnażają się i produkują toksynę krztuścową. Krztusiec jest ostrą zakaźną chorobą układu oddechowego. Można na nią chorować kilka razy w życiu.

Przechorowanie krztuśca ani szczepienie nie zapewniają ochrony na całe życie.

Odporność poszczepienna zmniejsza się z upływem czasu. Dlatego konieczne są dawki przypominające u starszych dzieci, młodzieży i dorosłych.

Zakazić krztuścem może chory człowiek. Drogi zakażenia:

- kropelkowa, czyli w czasie kaszlu, kichania, mówienia
- bezpośredni kontakt z chorym.

Najbardziej zakaża człowiek w pierwszych 2 tygodniach choroby. Zakaźność utrzymuje się do 5 tygodni.

Krztusiec jest jedną z najbardziej zakaźnych chorób, po bezpośrednim kontakcie z chorym ryzyko zakażenia wynosi ok. 80%. Małe dzieci zakażają się zwykle od dorosłych domowników z nierozpoznaną lub późno rozpoznaną chorobą.

Kto choruje?

Zachorować można w każdym wieku, łącznie z okresem noworodkowym. Krztusiec stanowi największe zagrożenie dla noworodków (zwłaszcza wcześniaków) i niemowląt, ale u starszych dzieci, nastolatków i dorosłych choroba również jest uciążliwa.

W Polsce notowanych jest rocznie do kilku tysięcy zachorowań, najprawdopodobniej jest ich więcej, zwłaszcza wśród dorosłych.

Objawy

Objawy są najbardziej niebezpieczne u nieuodpornionych niemowląt i małych dzieci. Łagodniejsze u młodzieży i dorosłych.

W pierwszych tygodniach choroby krztusiec objawia się podobnie do przeziębienia. Występuje wtedy:

- suchy kaszel
- katar
- stany podgorączkowe
- zapalenie gardła.

Objawy typowe dla tej choroby następują później:

- przedłużające się napady uciążliwego długotrwałego kaszlu, który często kończy się:
 - głośnym wdechem (zwanym pianiem)
 - wymiotami
 - bezdechem.

Kaszel o różnym nasileniu może utrzymywać się przez wiele tygodni.

Dlaczego krztusiec jest niebezpieczny

Krztusiec jest najbardziej niebezpieczny dla nieuodpornionych niemowląt i małych dzieci. Może u nich wywołać powikłania jak:

- zapalenie płuc
- drgawki
- encefalopatię – krztuścowe uszkodzenie mózgu, które prowadzi do trwałego kalectwa
- zgon.

Powikłania u nastolatków i dorosłych to:

- omdlenia
- zaburzenia snu
- nietrzymanie moczu i stolca
- złamania żeber.

Szczepionka – jedyna profilaktyka

Szczepionka przeciw krztuścowi zawsze jest podawana w jednym wstrzyknięciu – przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi (DTP). Jest obowiązkowa (bezpłatna) dla dzieci i nastolatków.

Więcej o szczepionce przeczytasz na portalu szczepienia.info.

Szczepienia przeciw krztuścowi potrzebne są w każdym wieku.

Schemat szczepienia obejmuje podawanie kolejnych dawek szczepionki DTP (z całokomórkowym składnikiem krztuśca) lub DTaP (z bezkomórkowym składnikiem krztuśca):

- szczepionki DTP lub DTaP dzieciom w 2, 3-4, 5, 16-18 miesiącu życia
- szczepionki DTaP w 6 roku życia
- szczepionki Tdap (z obniżoną zawartością antygenów krztuśca i błonicy) nastolatkom w 14. roku życia.

Czas ochrony po zaszczepieniu dzieci szczepionką DTP z całokomórkowym składnikiem krztuśca) wynosi ok. 10-12 lat, a szczepionką DTaP z bezkomórkowym składnikiem krztuśca ok. 5 lat.

Aby utrzymać odporność przeciw krztuścowi, zaleca się szczepienie przypominające szczepionką Tdap w 19. roku życia oraz dla osób dorosłych - co 10 lat.

Osobie dorosłej można podać szczepionkę typu Tdap przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi z obniżoną zawartością antygenów krztuśca i błonicy.

Kobietom w ciąży zaleca się podanie szczepionki typu Tdap między 27 a 36 tygodniem. Przeciwciała ochronne przechodzą przez łożysko i chronią dziecko w pierwszych miesiącach jego życia, zanim zostanie zaszczepione i wytworzy własną odporność.

Po szczepieniu przeciw krztuścowi mogą wystąpić niepożądane odczyny poszczepienne (NOP):

- miejscowe - ból, zaczerwienienie, obrzęk w miejscu wkłucia
- ogólne - gorączka, nieukojonny płacz, epizod hipotoniczno-hiporeaktywny („omdlenie niemowlęce”), zaburzenia łaknienia, rozdrażnienie, senność/ bezsenność.

Przeczytaj także

Odra - groźna wirusowa choroba

Zastanawiasz się, dlaczego powracają choroby, które były od lat nieobecne? Jaki to ma związek ze szczepieniem dzieci i czy ma wpływ na zdrowie dorosłych? Odra jest jedną z najbardziej zaraźliwych chorób, które można powstrzymać dzięki szczepieniom

Szczepienia dzieci - pierwsze 24 miesiące życia

W pierwszych 2 latach życia dziecka wykonuje się najwięcej szczepień ochronnych. Ich celem jest uodpornienie dziecka przeciw groźnych chorobom zakaźnym

Kalendarze szczepień dla dorosłych

Choroby zakaźne są groźne w każdym wieku. Nie wszystkie szczepienia chronią przez całe życie, niektóre trzeba powtórzyć w dorosłości. Sprawdź, jakie szczepionki możesz przyjąć, jakie powtórzyć, a jakie są dla Ciebie wskazane